

Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Høring om forslag til overgangsbestemmelse for helseattester til tidligere hørt endring i vedlegg 1 til forskrift av 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m.

Vegdirektoratet
Trafikant- og kjøretøyavdelingen
3. mars 2016

Høringsnotat – Forslag til overgangsbestemmelse for helseattester til tidligere hørt endring i vedlegg 1 til forskrift av 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Gjeldende regelverk.....	3
3	Forslaget som ble sendt på høring 15. desember 2014	3
4	Behovet for en overgangsbestemmelse for helseattester	3
5	Helseattest utstedt før 1. juli 2016 ved søknad om dispensasjon hos Fylkesmannen	4
6	Innholdet i overgangsbestemmelsen for helseattester	5
6.1	Forslag til ordlyd	5
6.2	Forklaring til første ledd	5
6.3	Forklaring til andre ledd	6
7	Nærmere om begrunnelsen for overgangsbestemmelsen	8
8	Økonomiske og administrative konsekvenser	9
9	Høringsfrist	9

1 Innledning

Etter forslag fra Helsedirektoratet sendte Vegdirektoratet utkast til nytt vedlegg 1 til forskrift om førerkort m.m. av 19. januar 2004 nr. 298 på høring 15. desember 2014.

Høringsforslaget inneholdt en overgangsbestemmelse for dispensasjoner fra helsekravene som er gitt etter någjeldende regelverk, men manglet en tilsvarende bestemmelse for helseattester som er utstedt før nytt vedlegg 1 trer i kraft 1. juli 2016.

Vegdirektoratet foreslår derfor å tilføye en overgangsbestemmelse for helseattester i forslaget som ble sendt på høring 15. desember 2014. Da overgangsbestemmelsen for helseattester er et tilleggsforslag til en forskrift som ikke er vedtatt ennå, vil endringsforskrift først utarbeides når vedlegg 1 fastsettes som helhet.

2 Gjeldende regelverk

Reglene for helseattester står i dag i vedlegg 1 § 5. For lette klasser kreves det som hovedregel ikke helseattest utover egenerklæring på søknadsskjemaet, med mindre Regionvegkontoret eller politiet mener helseattest er nødvendig. Helseattest må fremlegges ved fornyelser eller utvidelser av førerkort med begrensninger etter førerkortforskriften § 4-3 og der førerkortinnehaver er over 75 år, jf. § 5 første, andre og tredje ledd. For førerrett i tunge klasser kreves helseattest ved førstegangsutstedelse, fornyelse og utvidelse, jf. fjerde ledd.

Helseattesten kan ved innlevering av søknad om førerkort ikke være eldre enn seks måneder. Dersom helseattesten leveres innen fristen, gis den tre års administrativ gyldighet fra helseattestens utstedelsesdato, med mindre attesten selv har en kortere gyldighetsperiode, jf. § 5 sjette ledd. Administrativ gyldighet vil si at førerkortet må utstedes innen det er gått tre år fra utstedelsen av helseattesten. Det er praksis for at gyldig førerrett beregnes fra tidspunkt for utstedelsen førerkortet, og i det antall år legen har satt på helseattesten, selv om det kan ha gått inntil tre år siden søker fikk helseattest.

3 Forslaget som ble sendt på høring 15. desember 2014

Forslaget innebar to endringer av de administrative reglene for helseattester. Det ble foreslått å endre fristen for å levere inn helseattesten til trafikkstasjonen fra seks til tre måneder, samt å fjerne den administrative gyldigheten på tre år. Høringen berørte ikke spørsmålet om bruk av helseattester som var utstedt før de nye helsekravene trer i kraft og ny helseattest tas i bruk.

4 Behovet for en overgangsbestemmelse for helseattester

Någjeldende helseattest – NA0202 – er laget ut ifra de seks paragrafene som utgjør helsekravene i någjeldende vedlegg 1. Ny helseattest utformes etter innholdet i de nye

bestemmelsene i vedlegg 1 der det er langt mer detaljerte helsekrav. Fra og med ikrafttredelse av nye helsekrav vil legene kun utstede nye helseattester. Dagens helseattest utstedes helt frem til ikrafttredelse av nye helsekrav.

Vegdirektoratet foreslår en bestemmelse som fastslår at søknad om førerett som er innkommet men ikke behandlet før ikrafttredelsestidspunktet, skal behandles etter reglene i vedlegg 1 på søknadstidspunktet. Bestemmelsen sikrer at det ikke oppstår tvil om hvordan disse søknadene skal behandles ved trafikkstasjonen, og at søknadene blir behandlet etter samme regelverk uansett hvor i landet de innkommer. Bestemmelsen vil også gjøre det enklere for personer som skal søke om førerett å kunne forutberegne sin rettsstilling.

Etter någjeldende regler er fristen for å levere inn helseattesten til trafikkstasjonen i forbindelse med en søknad om førerett seks måneder fra helseattestens utstedelsesdato. Fristen fremgår også av selve helseattesten. Dersom søker leverer en helseattest uten tidsbegrensning innen seks månedersfristen, gis helseattesten tre års administrativ gyldighet.

Alle fornyelser av førerett til personer over 75 år, førstegangsutstedelser og fornyelser av tunge klasser, og fornyelse ved begrenset varighet pga. helse krever innlevering av helseattest. Helseattest skal også leveres ved søknad om førerett der denne har vært tilbakekalt på grunn av ikke oppfylte helsekrav. Det må i tillegg leveres helseattest dersom egenerklæringen ved første gangs søknad om førerett i lette klasser viser at helsekravene ikke er oppfylt. Det samme vil etter nytt regelverk også gjelde ved fornyelse av førerett i førerkortgruppe 1.

I 2015 var det 184 486 fornyelser, hvor fornyelser til personer over 75 år utgjorde 86 722 (47%) av disse. Hoveddelen av de resterende 53% var fornyelser av tunge klasser eller fornyelse pga. helse.

Dersom datoen for ikrafttredelse av nye helsekrav blir siste frist for bruk av dagens helseattest, vil en del måtte gå tilbake til legen for å få utstedt ny helseattest. Det er ikke mulig å fremskaffe et nøyaktig tall på hvor mange personer dette vil gjelde for, men tallene fra 2015 viser at regler som påvirker kravene og fristene for innlevering av helseattest berører et meget høyt antall personer. Vi ser derfor behovet for en overgangsperiode, der vi tillater bruk av helseattester utfylt før de nye helsekravene trer i kraft, selv om søknaden om førerett leveres etter ikrafttredelsen.

5 Helseattest utstedt før 1. juli 2016 ved søknad om dispensasjon hos Fylkesmannen

Forslaget regulerer ikke bruk av helseattester utstedt før 01.07.2016 ved søknad til Fylkesmannen om dispensasjon.

Der søker har søkt om dispensasjon før 01.07.2016, men der Fylkesmannen ikke har behandlet søknaden før 01.07.2016, vil Fylkesmannen kunne legge de nye helsekravene til grunn ved vurdering av søknaden, dersom dette innebærer en fordel for søker. Fylkesmannen vil da kunne komme til at helsekravene er oppfylt, eventuelt etter å ha innhentet tilleggsopplysninger. Søknaden behandles ellers etter de regler som gjaldt på søknadstidspunktet. Det er ikke ansett nødvendig å gi egne regler om dette, og veileder til vedlegg 1 vil omtale saksbehandling av Fylkesmannens restanser.

Ved søknad om dispensasjon etter nytt vedlegg 1 § 7 eller § 47, der søker har benyttet seg av helseattest utstedt før 01.07.2016, vil Fylkesmannen måtte foreta en medisinskfaglig vurdering av om søknaden er tilstrekkelig opplyst, eller om det er behov for tilleggsopplysninger. Der slike er nødvendige for å kunne foreta en forsvarlig vurdering av søknaden, kan de innhentes under henvisning til utredningsplikten i forvaltningsloven § 17.

Gammel helseattest vil ikke være gyldig ved søknad om dispensasjon etter 31.12.2016.

6 Innholdet i overgangsbestemmelsen for helseattester

6.1 Forslag til ordlyd

§ 48. *Overgangsregler helseattest*

Søknad om førerett innkommet før 01.07.2016 behandles etter bestemmelsene i vedlegg 1 på søknadstidspunktet.

Helseattest som kreves etter § 4 første ledd og som er utstedt før 01.07.2016, kan benyttes ved søknad om førerett til og med 31.12.2016. Attesten må ved innlevering av søknad om førerett ikke være eldre enn seks måneder.

6.2 Forklaring til første ledd

I forslag til ny § 48 fastsettes det at helseattester som er innlevert til trafikkstasjonen i forbindelse med søknad om førerett før ikrafttredelsen av nye helsekrav, skal behandles etter helsekrav og administrative bestemmelser i vedlegg 1 på søknadstidspunktet. Presiseringen er gjort av hensyn til likebehandling og forutberegnelighet, og fordi den anses hensiktsmessig for å unngå uklarheter og misforståelser i praksis.

Fører kortforskriften er blitt endret flere ganger de seneste årene. Det store antallet saksbehandlere i Statens vegvesen som bruker forskriften, har allerede flere ikrafttredelsesdatoer og overgangsregler å forholde seg til. Når det skjer en så omfattende endring i helsekravene, ser vi derfor at saksbehandlerne ved trafikkstasjonen har et behov for at overgangsreglene gir uttrykk for helheten. Dette vil etter vår vurdering være med på å sikre likebehandling og rett behandling av våre søkere.

6.3 Forklaring til andre ledd

Hovedhensikten med ny § 48 er å få en overgangsregel for helseattester som er utstedt før ikrafttredelse av nye helsekrav. Bruk av slike attester foreslås tillatt i en overgangsperiode frem til 31. desember 2016.

For helseattester som faller inn under denne overgangsbestemmelsen, vil det ikke skje en vurdering av helseattesten opp mot nye helsekrav. Dersom legen har konkludert med at helsekravene er oppfylt på attesttidspunktet, skal denne konklusjonen legges til grunn selv om nye helsekrav er trådt i kraft.

Helseattester som omfattes av overgangsbestemmelsen gis ikke administrativ gyldighet i henhold til dagens vedlegg 1 § 5. Dette gjelder både helseattester som er innlevert før nytt vedlegg 1 trer i kraft 1. juli og de som blir levert inn fra 1. juli og i overgangsperioden fram til 31. desember 2016. For helseattester innlevert før 1. juli 2016 bortfaller det gjenstående av 3 års administrativ gyldighet fra 31. desember 2016.

Ved alle søknader om førerett etter 1. januar 2017, er det kun ny helseattest som kan gi grunnlag for førerett.

Det er en forutsetning i direktiv 2006/126/EF (tredje førerkortdirektiv) at personer som skal ha førerett for tunge klasser gjennomgår en helseundersøkelse for å sikre at helsekravene er oppfylt, både ved førstegangsutstedelse og ved hver etterfølgende fornyelse. Føreretten skal fornyes hvert femte år ved fremleggelse av tilfredsstillende helseattest, jf. førerkortforskriften § 6-1 første ledd fjerde punktum. Med dagens løsning kan man i prinsippet få utstedt førerkort i inntil 8 år etter helseundersøkelsen ble gjennomført på grunn av at helseattesten gis 3 års administrativ gyldighet fra utstedelsen av helseattesten. Dette er svært uheldig og anses å ikke være i tråd med forutsetningene i tredje førerkortdirektiv. Denne ordningen må derfor oppheves.

At det ikke lenger gis administrativ gyldighet på helseattesten innebærer at føreretten får gyldighet maksimalt for det antall år legen har vurdert at førerett kan utstedes for i helseattesten, og at man ikke får gyldigheten beregnet fra utstedelsesdatoen av førerkortet, men fra datoen for utstedelse av helseattesten.

5.4 Tabelloversikt over forslaget

Utstedelsesdato helseattest	Søknadstidspunkt- innlevert helseattest	Skal behandles etter følgende regelverk	Frister og gyldighet
Før 1. juli 2016	Før 1. juli 2016	Vedlegg 1 slik det gjaldt på søknadstidspunktet, gamle helsekrav og administrative regler, jf. nytt vedlegg 1 § 48 første ledd.	<p>–Attesten må ikke være eldre enn seks måneder ved innlevering</p> <p>– Attesten gis ikke administrativ gyldighet ut over 31.12.2016</p> <p>–Gyldighet førerrett, med mindre annet følger av førerkortforskriften:</p> <ul style="list-style-type: none"> • –x antall år legen har gitt, fra datoen for utstedelse av helseattesten
Før 1. juli 2016	Fra og med 1. juli 2016– til og med 31. desember 2016	<p>Overgangsbestemmelsen i nytt vedlegg 1– § 48 andre ledd.</p> <p>Helseattesten legges til grunn uten prøving mot nye helsekrav.</p>	<p>–Attesten må ikke være eldre enn seks måneder ved innlevering</p> <p>–Attesten gis ikke administrativ gyldighet</p> <p>–Gyldighet førerrett, med mindre annet følger av førerkortforskriften: x antall år legen har gitt, fra datoen for utstedelse av helseattesten.</p>
Før 1. juli 2016	Etter 31. desember 2016	Godtas ikke	Godtas ikke
Fra og med 1. juli 2016	Fra og med 1. juli 2016	Nytt vedlegg 1	<p>–Attesten må ikke være eldre enn tre måneder ved innlevering</p> <p>– Attesten gis ikke administrativ gyldighet</p> <p>–Gyldighet førerrett, med mindre annet følger av førerkortforskriften eller nytt vedlegg 1: x antall år legen har</p>

			gitt, fra datoen for utstedelsen av helseattesten
--	--	--	---

Personer som har fått utstedt en helseattest som konkluderer med at helsekravene ikke er oppfylt før 1. juli 2016, kan søke om dispensasjon fra helsekravene etter gjeldende vedlegg 1 § 6 før 1. juli 2016. Vedkommende kan også bestille ny time til legen etter 1. juli 2016 for å få utstedt ny helseattest med vurdering av om nye helsekrav er oppfylt.

7 Nærmere om begrunnelsen for overgangsbestemmelsen

Da helsekravene har vært igjennom en omfattende innholdsmessig og strukturell endring, med både lempinger og innskjerpinger, vil det ikke være mulig å gi en godkjenning av gamle helseattester opp mot nye helsekrav på et generelt grunnlag.

Saksbehandlerne på Statens vegvesen sine trafikkstasjoner har ikke den nødvendige medisinske kompetansen til å foreta en vurdering av hvorvidt en søker med en gammel helseattest oppfyller de nye helsekravene eller ikke, og det vil koste mye tid og penger dersom alle søkere med gammel helseattest skal sendes tilbake til legen.

Vi mener på denne bakgrunn at den beste løsningen er å la personer, som har en helseattest hvor legen har konkludert med at helsekravene er oppfylt etter någjeldende helsekrav, få lov til å bruke den gamle helseattesten ved søknad om førerett i den fastsatte overgangsperioden – uten at det foretas en vurdering av helsen opp mot nye helsekrav. Dette gjelder både helseattester der legen har gitt vanlig gyldighet og helseattester med begrenset gyldighet.

Dette er i tråd med tankegangen som lå til grunn for § 47 om overgangsbestemmelse for dispensasjoner. Det er foreslått at dispensasjoner som er truffet i medhold av vedlegg 1 før ikrafttreddelsen av nye helsekrav, gjelder frem til dispensasjonen løper ut. Når dispensasjoner fra de någjeldende helsekravene er foreslått godtatt selv etter ikrafttreddelsen av nye helsekrav, er det naturlig å godta helseattester til personer som oppfyller dagens helsekrav i en overgangsperiode.

Den foreslåtte overgangsbestemmelsen er ikke ideell, da vi helst skulle sett at nye helsekrav gjelder fullt ut fra og med ikrafttreddelsen. Bestemmelsen vurderes imidlertid ikke å ha en vesentlig innvirkning på trafikksikkerheten. Overgangsbestemmelsen åpner ikke for noen utvidelse av dagens helsekrav, men viderefører dagens krav, som har eksistert i mange år, i en tidsbegrenset periode. For flere sykdommer innebærer endringene at ved tilstander der søker om førerett tidligere var avhengig av en dispensasjon for å få førerett, vil vedkommende nå oppfylle helsekravene. De foreslåtte helsekravene er derfor på flere områder mer lempelige enn dagens helsekrav.

Førerkortskriftens mange endringer de senere årene har spesielt berørt eldre førerkortinnehavere. Det har tatt tid å få kommunisert ut endringene til befolkningen, og det har oppstått utfordringer i forbindelse med løsningene i praksis. Når vi nok en gang endrer bestemmelser som i særlig stor grad berører eldre og yrkessjåfører, er det viktig at personene som blir berørt i tillegg til å få informasjon i forkant av ikrafttredelsen av nye regler, også får tilstrekkelig med tid til å innrette seg etter reglene og ivareta sine interesser.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

Overgangsbestemmelsen vil føre til et behov for endringer i Autosys førerkortregister. Endringer i systemet vedrørende innleveringsfristen på seks måneder for helseattesten og fjerning av administrativ gyldighet følger allerede av forslaget som ble sendt på høring 15. desember 2014. Forslaget til overgangsbestemmelse for helseattester innebærer at ytterligere endringer må gjøres i Autosys førerkortregister, slik at systemet kan skille mellom gamle attester som skal behandles etter gamle regler, gamle attester som skal behandles etter § 48 og nye attester som skal behandles etter nye regler.

Overgangsbestemmelsen vil forhindre at personer som har fått utstedt en helseattest tett opp mot ikrafttredelsen av nye helsekrav, må tilbake til legen og få utstedt en ny helseattest, og vil være besparende i form av tid og penger for kunder og leger.

9 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen **29. april 2016**. Høringsuttalelser sendes elektronisk til firmapost@vegvesen.no eller per post til Statens vegvesen Vegdirektoratet, Postboks 8142 Dep, 0033 Oslo.

Høringsfristen er satt til 6 uker. Dette anses nødvendig for at overgangsregelen skal kunne vedtas samtidig med resten av endringene som er planlagt å tre i kraft 1. juli 2016. Bestemmelsen er av administrativ art, og til fordel for publikum. 6 ukers høring vurderes derfor å være tilstrekkelig.